

Sosiaali- ja terveysvaliokunta	§ 82	21.11.2017
Kaupunginhallitus	§ 264	27.11.2017

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa

146/00.01.00/2016

SOTEV 21.11.2017 § 82

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveysjohtaja Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö on 3.11.2017 päivätyllä kirjeellä pyytänyt muun muassa Manner-Suomen kunnilta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Hallituksen ohjelman sekä sen tekemien linjausten mukaan Suomessa toteutetaan maakunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Lausuntopyynnön kohteena olevalla lakiluonnoksella on tarkoitus edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden mahdollisuuksia valita palveluntuottaja, parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua sekä vahvistaa palvelujärjestelmän kannusteita kustannusvaikuttavaan toimintaan ja jatkuvaan kehittämiseen. Lakia sovelletaan maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä luonnoksesta hallituksen esityksestä. Asian liitteenä on ehdotus Kauniaisten kaupungin lausunnoksi, ja oheismateriaalina keskeisimmät lakiesitystä koskevat asiakirjat. Koko lakiesitystä koskeva materiaali löytyy osoitteesta:

<http://alueuudistus.fi/lausuntopyynto-3-11-2017>.

Kaupungin lausunto tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriöön 15.12.2017 klo 16.15 mennessä. Asian käsittely tapahtuu siten, että sosiaali- ja terveysvaliokunta käy asiassa lähetekeskustelun, jossa esitetyt huomiot toimitetaan kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle. Valtuusto päättää lausunnosta kokouksessaan 11.12.

Liite: Ehdotus Kauniaisten kaupungin lausunnoksi hallituksen esitysluonnoksesta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa

Liite: Keskustelumuistio

Oheismateriaali: Luonnos laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa

Oheismateriaali: Lakiluonnoksen yleisperustelut

Oheismateriaali: Valinnanvapaussmallin pääpiirteet

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Valiokunta käy lähetekeskustelun lakiluonnosta koskevasta

lausuntoehdotuksesta.

Valiokunnan keskustelussa esittämät muutosehdotukset ja huomiot on kirjattu liitteenä olevaan keskustelumuistioon.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

KH 27.11.2017 § 264

Lausuntoon on merkitty punaisella fontilla sosiaali- ja terveysvaliokunnassa esille tulleet muutokset/lisäykset. Uudenmaan liiton valinnanvapauslausuntoa koskevasta luonnoksesta poimitut lisäykset näkyvät sinisellä fontilla. Valtuustoon vietävästä versiosta värit poistetaan.

Valiokunnan keskustelussa esittämät muutosehdotukset ja huomiot on kirjattu keskustelumuistioon (**oheismateriaali**).

KJ:

KH esittää valtuustolle, että se antaa sosiaali- ja terveysministeriölle liitteen mukaisen lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa.

.....

Keskustelun aikana varajäsen Limnell ehdotti jäsen Stoltin kannattamana, että kysymyksen 1 vapaamuotoisten huomioiden toisesta lauseesta poistetaan sana "välttämättä".

Suoritetussa äänestyksessä, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestivät "jaa" ja varajäsen Limnellin ehdotusta kannattavat äänestivät "ei", pohjaehdotus hävisi äänin 4–3 (Ant-Wuorinen, Artjoki, Rintamäki-Ovaska).

Puheenjohtaja ehdotti, että kysymyksen 1 vapaamuotoisten huomioiden loppuun lisätään seuraava lause: "Sosiaalipalvelujen ja vanhustenhuollon palvelujen tulevia ratkaisuja ei ole riittävästi esitetty.". Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kysymykseen 3 vpj. Rintamäki-Ovaska ehdotti jäsen Artjoen kannattamana vastauksen muuttamista vaihtoehdosta c "ei pääosin" vaihtoehdoksi b "kylä pääosin".

Suoritetussa äänestyksessä, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestivät "jaa" ja vpj. Rintamäki-Ovaskan ehdotusta kannattavat äänestivät "ei", muutosehdotus hävisi äänin 4–3 (Ant-Wuorinen, Artjoki, Rintamäki-Ovaska).

Kysymyksen 5 kohdalla jäsen Pesonen ehdotti jäsen Stoltin kannattamana,

että vapaamuotoiset huomiot muutettaisiin seuraavaan muotoon:

”Vaikkakin palvelujen integraatio on ollut sote-ratkaisun tavoitteissa, Integraatio ei nykyisessä lakiehdotuksessa toteudu niin, että se takaisi palvelujen paremman sujuvuuden ja sen avulla voitaisiin vähentää turhia hoidon vaiheita. Tuottajavastuun integraatio ei toteudu, vaan siinä tulee katkoksia sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen että perusterveydenhuollon ja erikoistason palvelujen välille. Järjestämisvastuun osalta integroimisen voidaan katsoa toteutuvan. Integraatiossa onnistuminen edellyttää maakunnan palveluketjujen organisoimista ja tietojärjestelmiä, jotka tukevat asiakkaiden ohjausta, hoitoa ja palvelujen jatkuvuutta.

Sosiaalipalvelut etäännyvät perusterveydenhuollon palveluista, koska sote-keskuksissa tarjotaan pääasiassa vain ohjausta ja neuvontaa ja sosiaalipalvelut tarjotaan liikelaitoksessa. Ehdotus liikelaitoksen sosiaalityöntekijöiden jalkautumisesta sote-keskuksiin on hyvä, mutta sen toteutus käytännössä jää epäselväksi. Toisin kuin hoidon tarpeen arviointi, sosiaalihuollossa tehtävä kokonaisvaltainen palvelutarpeen arviointi on monimuotoista ja voi edellyttää useampia tapaamisia ja verkostotapaamisia, mikä vaatii paljon sosiaalityön resurssia ja viranomaistoimintaa. Pelkkä sote-keskuksessa tehtävä konsultatiivinen palvelu riittää harvoin.”

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kysymykseen 6 jäsen Artjoki ehdotti vpj. Rintamäki-Ovaskan kannattamana vastauksen muuttamista vaihtoehdosta c "ei pääosin" vaihtoehdoksi b "kyllä pääosin".

Suoritetussa äänestyksessä, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestivät "jaa" ja vpj. Rintamäki-Ovaskan ehdotusta kannattavat äänestivät "ei", muutosehdotus hävisi äänin 4–3 (Ant-Wuorinen, Artjoki, Rintamäki-Ovaska).

Kysymyksen 6 vapaamuotoisten huomioiden osalta varajäsen Limnell ehdotti jäsen Stoltin kannattamana, että toiseksi viimeinen sana "välttämättä" poistetaan. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kysymyksen 7 osalta jäsen Pesonen ehdotti, että vastaus muutetaan vaihtoehdosta a "kyllä" vaihtoehtoon b "kyllä pääosin". Ehdotusta ei kannatettu.

Kysymyksen 8 osalta jäsen Artjoki ehdotti vpj. Rintamäki-Ovaskan kannattamana vastauksen muuttamista vaihtoehdosta d "ei" vaihtoehdoksi c "ei pääosin".

Suoritetussa äänestyksessä, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestivät "jaa" ja jäsen Artjoen ehdotusta kannattavat äänestivät "ei", muutosehdotus hävisi äänin 4–3 (Ant-Wuorinen, Artjoki, Rintamäki-Ovaska).

Jäsen Artjoki ehdotti, että vapaamuotoisten huomioiden kaksi viimeistä kappaletta poistetaan. Puheenjohtaja ehdotti, että toiseksi viimeisen kappaleen toinen lause "Valtion tarkastusvirasto (VTV) pitää sote-uudistuksen 3 miljardin säästötavoitetta epärealistisena" poistetaan. Puheenjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kysymykseen 9f jäsen Pesonen ehdotti pj. Rehn-Kiven kannattamana, että vastaus muutetaan vaihtoehdosta b ”kyllä pääosin” vaihtoehtoon c ”ei pääosin”.

Suoritetussa äänestyksessä, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestivät ”jaa” ja jäsen Pesosen ehdotusta kannattavat äänestivät ”ei”, pohjaehdotus hävisi äänin 4–2 (Artjoki, Rintamäki-Ovaska) jäsen Ant-Wuorisen äänestäessä tyhjää.

Kysymykseen 11a vpj. Rintamäki-Ovaska ehdotti jäsen Ant-Wuorisen kannattamana, että vastaus muutettaisiin vaihtoehdosta a ”liian laaja” vaihtoehdoksi b ”sopiva”.

Suoritetussa äänestyksessä, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestivät ”jaa” ja vpj. Rintamäki-Ovaskan ehdotusta kannattavat äänestivät ”ei”, muutosehdotus hävisi äänin 4–3 (Ant-Wuorinen, Artjoki, Rintamäki-Ovaska).

Kysymyksen 11a kohdassa vapaamuotoiset huomiot vpj. Rintamäki-Ovaska ehdotti pj. Rehn-Kiven kannattamana, että toiseksi viimeisen kappaleen ensimmäinen lause poistetaan. Pj. Rehn-Kivi ehdotti lisäksi, että myös toiseksi viimeisen kappaleen toinen lause poistetaan. Molemmat ehdotukset hyväksyttiin yksimielisesti.

Kysymykseen 11 b jäsen Artjoki ehdotti vpj. Rintamäki-Ovaskan kannattamana, että vastaus muutetaan vaihtoehdosta d ”ei” vaihtoehtoon b ”kyllä pääosin”. Puheenjohtaja ehdotti, että vastaus muutetaan vaihtoehdosta d ”ei” vaihtoehtoon c ”ei pääosin”. Ehdotusta ei kannatettu.

Suoritetussa äänestyksessä, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestivät ”jaa” ja jäsen Artjoen ehdotusta kannattavat äänestivät ”ei”, pohjaehdotus hävisi äänin 4–3 (Limnell, Rehn-Kivi, Stolt).

Lisäksi kysymyksen 11b vapaamuotoisista huomioista poistettiin lause ”Ei tällä aikataululla” yksimielisellä päätöksellä.

Kysymykseen 11c jäsen Artjoki ehdotti, että vastaus muutetaan vaihtoehdosta d ”ei” vaihtoehtoon b ”kyllä pääosin”. Puheenjohtaja ehdotti, että vastaus muutetaan vaihtoehdosta d ”ei” vaihtoehtoon c ”ei pääosin”. Puheenjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Esittelijä muutti päätösehdotustaan siten, että kysymyksen 11c vapaamuotoisiin huomioihin lisätään seuraava teksti:

”Sairaanhoidopiirit ovat ilmaisseet huolen siitä, että joidenkin erikoisalojen akuutti- ja päivystystoiminta vaarantuu. Sääntely on riittävä, jos asiakas teli voidaan jättää myöntämättä sillä perusteella, että se vaarantaa päivystystoiminnan. Epäselväksi jää, sisältyykö tällainen mahdollisuus lakiluonnoksen 24 §:n 2 ja 3 momentteihin.”. Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kysymykseen 16c jäsen Artjoki ehdotti vpj. Rintamäki-Ovaskan kannattamana vastauksen muuttamista vaihtoehdosta c ”ei pääosin” vaihtoehdoksi

b "kyllä pääosin".

Suoritettussa äänestyksessä, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestivät "jaa" ja jäsen Artjoen ehdotusta kannattavat äänestivät "ei", muutosehdotus hävisi äänin 4–3 (Ant-Wuorinen, Artjoki, Rintamäki-Ovaska).

Kysymyksen 16c vapaamuotoisissa huomioissa esittelijä muutti päätösehdotuksen kuulumaan seuraavasti:

"Esityksessä sote-keskuspalveluja voivat tuottaa sekä yhtiömuotoiset toimijat että liikelaitoksen yksiköt. Tämä asetelma ei takaa yhdenmukaista kustannusrakennetta, joka voi tilanteen mukaan suosia joko yksityisiä tai julkisia sote-keskuksia, eikä se anna välttämättä yhdenvertaista mahdollisuutta käyttää maakunnan liikelaitoksen tukipalveluja. Yhdenvertaisiin toimintaedellytyksiin vaikuttaa myös se, että maakuntien liikelaitoksilla on viimekätinen vastuu palvelujen tuottamisesta ja paljon palveluja tarvitsevat jäävät maakuntien vastuulle.". Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kysymyksen 17a vapaamuotoisten huomioiden osalta jäsen Artjoki ehdotti, että viimeinen sana "päätettäväksi" muutetaan sanaksi "harkittavaksi". Varajäsen Linnell ehdotti jäsen Stoltin kannattamana, että ensimmäisen lauseen toisen sanan jälkeen lisätään sana "liian". Muutokset hyväksyttiin yksimielisesti.

Esittelijä muutti kysymyksen 19 päätösehdotuksen seuraavaan muotoon:

"Vaikka asia ei suoranaisesti koske valinnanvapautta vaan sote- ja maakuntauudistusta laajemmin, voidaan todeta, että kunnallisveron leikkaus tasasuuruisesti kaikilta kunnilta aiheuttaa liian suuren muutoksen mm. Kauniaisten rahoitukseen, koska Kauniaisista kerätään rahoitusta huomattavasti enemmän kuin sote-palvelujen tuottaminen maksaa. Tämä johtaa Kauniaisten vakavaraisuuden heikkenemiseen ja heikentää sitä myötä myös Kauniaisten ja muiden kasvukuntien mahdollisuutta rahoittaa kasvun vaatimia investointeja."

Lisäksi puheenjohtaja ehdotti seuraavan lauseen lisäämistä kysymyksen 19 vastauksen loppuun: "Ruotsinkieliset palvelut pirstaloituvat, ja valinnanvapaus ei toteudu yhdenmukaisesti molemmilla kieliryhmillä.". Hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin edellä mainituilla muutoksilla.